



UNDER CONSTRUCTION

Erzsébetváros, Kéthly Anna tér

VEGYÜNK EGY MEGÉPÜLT, ÉPÍTÉSZETI SZEMPONTBÓL ÉRTÉKELHETŐ ÉPÜLETET. LEVONULNAK A KIVITELEZŐK, MAJD ÜNNEPÉLYES KERETEK KÖZÖTT LEZAJLIK AZ ÁTADÁS. MEGÉRKEZNEK AZ ÉPÍTÉSZETKRITIKUSOK, VIZSGÁLNAK ÉS TÁVOZNAK, HELYÜKET SZERENCÉS ESETBEN AZ ÉPÍTÉSZETTÖRTÉNESEK FOGLALJÁK EL. A GYAKORLATRÓL, A HASZNÁLAT ÉVEIRŐL, HA TÖBBÉ-KEVÉSBÉ MINDEN RENDBEN MEGY, MÁR NEM SOK ÍRÁS SZÓL. PEDIG EGY ÉPÜLET TELJES ÉRTÉKE NEM HATÁROZHATÓ MEG A FUNKCIÓ SZEMLEJE NÉLKÜL.

„A KSH ADATAI SZERINT A FŐVÁROS TÖBBI KERÜLETÉHEZ KÉPEST A VII. KERÜLETBEN A LEGALACSONYABB (23 000 m²) A GONDOZOTT PARKOK ÉS JÁTSZÓTEREK TERÜLETE. (...) A KERÜLET BELSŐ, KÖZHASZNÁLATÚ TEREI A KÖZELMÚLTBAN KIALAKÍTOTT KÉTHLY ANNA TÉRTŐL ÉS KIRÁLY UTCAI JÁTSZÓTÉRTŐL ELTEKINTVE A XIX. SZÁZAD VÉGÉN, XX. SZÁZAD ELEJÉN KERÜLTEK KIALAKÍTÁSRA.”

Lásd még:

Ten years after: Lehel Csarnok 2012/2., **Nemzeti Színház** 2012/3., **Terror Háza Múzeum** 2012/4., **Népliget buszpályaudvar** 2012/5., **Magház** 2012/6., **Gödör** 2012/7., **Stephaneum** 2012/8., **Sportaréna** 2012/9., **MEO** 2012/10.

Többek között ez olvasható a legutóbbi, 2009-ben közreadott erzsébetvárosi rehabilitációs akciótervben, mely a „Kultúra utcája” címet viseli – miként ez a borítón olvasható magyarul, angolul és héberül (sic!) egyaránt. Nos, a hetedikben minduntalan visszatér a zöld témája (mindig park, meg játszótér, vertikális kertekre, virágzó balkonokra a mai napig nem gondol senki), ha van végeredmény, akkor lehet vele kampányolni. Parkot kialakítani hálás dolog, olcsóbb beruházás, mint ingatlant fejleszteni, és a Hivatal gyorsan adott valamit a polgároknak. Erzsébetvárosban a Nyár-Wesselényi-Klauzál utcák határolta területen például az akciótervben megemléített Kéthly Anna teret adta át, hivatalosan 2004 első felében. Közterületileg tér, parkosítva, ami az önkormányzat és az osztrák tulajdonú C.E.P.D. Befektető és Ingatlanfejlesztő Kft. megállapodásának részeként szülehetett meg. A megállapodás új irodaépület felépítéséről szólt, mindez értelemszerűen bontásokkal, majd teleköszvevonásokkal járt. Az így létrejött, közel 17 000 négyzetméternyi szintterületre húzták fel 2003-ban a Greenpoint7 irodaházat (a tervezéskor még Elizabeth Center; tervező: S.A.M.O. Kft.), illetve a megállapodások alapján az ingatlanberuházó költségén zöldült ki a Kéthly Anna tér. Az irodaház és a park összesen nyolc telek területét foglalja el, egykor a 19-20. század fordulóján épült bérházak álltak itt, de lebontottak egy 1940-ben épült, 5 emeletes lakóépületet is (Perczel Anna: Pest régi zsidónegyede. Múlt és Jövő, 2005/2.). Építészeti megformálását tekintve értékelhetetlen irodaház nőtt ide, látványra idegen, zavaró, mint minden új építésű környékbeli ingatlan, de funkciójára nézve szintén az, hiszen errefelé ma is



Többszöri tervmódosítás után lehangoló minőségű kivitelezés, ápolás helyett kényeszerű fenntartás

alapvetően a kereskedelmi/kulturális jelleg dominál. És hiába álmodott Baraczká Katalin (Vár-Kert Kft.) kertészmérnök egy élhető, a városrész múltjához méltó parkot: a valóság egészen mást mutat.

E park létrehozása az említett megállapodáson túl a belső-erzsébetvárosi városrehabilitáció része volt: 2001 szeptemberében, még a lakótömb szanálások idején döntött úgy az önkormányzat, hogy e közterület Kéthly Anna térként kerül fel a térképekre. Egykor két lakótömb állt a tér helyén – a Wesselényi 27. és 29. számú bérházak – amiket az 1980-as évek közepén a Budapesti Városszépítő Egyesület helyszínbéjárása

alapján készült felmérés az ingatlankezelő gondatlansága miatt, mint pusztuló lakóházakat ír le, »gondot állítólag azért nem fordítanak erre – és a környék többi házára – , mivel lassan szanálásra kerülnek. Ezt már mintegy 25 éve várják a lakók« – idézte N. Kósa Judit (Házfogyatkozás a Wesselényi utcában. Népszabadság, 2002. június 21.). Erzsébetváros Önkormányzata Képviselő Testületének 18/1999. számú rendelete ezt a területet KT, vagyis fásított közterület területfelhasználási övezetbe sorolja, melynek kialakítására, rögzített alapfeltételek mellett (burkolt felület aránya, fák iskolázottsága, mennyisége stb.) kertépítészeti



Kis magyar posztmodern Pest régi zsidónegyedében



Az immár kerítésekkel óvott, ideiglenes park a kutyák és kutyások kedvelt találkozóhelye

tervet kellett készíteni. A C.E.P.D. Kft. az irodaépülethez a tér/park alá mélygarázst is terveztetett, így nem meglepő, hogy az első, beruházói kertépítészeti vázlatterven a park közepén, a Wesselényi utcai oldalon lendületes ívű garázslehajtót láthatunk. Ám a lehajtó ötletét az önkormányzat rögtön elvetette (az 1999-es rendelet az új közterületen a mélygarázs-építéssel megengedő, ugyanakkor a gépjárműhasználatot megtiltja), majd pályázat útján környezetrendezési és kertépítészeti megbízást adott a MOBILTERV 2000 Mérnöki Kft.-nek, amely az engedélyezési terv elkészítésére a Vár-Kert Kft.-t kérte fel. Az önkormányzattal egyeztetett építési engedélyezési terv (park és az irodaház mentén csatlakozó járdaszakaszok) 2002 júliusára készült el. Jelezve rajta szürke és színes kisélemes térköburkolattal fedett járdaszakaszok, mellettük cserjékkel változatos mód kialakított, kiemelt ágyások és önálló virágfoltok, lombhullató fák sora, a Nyár és a Klauzál utcai szakaszon egy-egy öreg eceffa. A Wesselényi és a Klauzál utca sarkához közel szoborhely, a Nyár utca felőli tengelyben ivókút, és ez a dús vegetációval elképzelt kompozíció visszaköszön az irodaház Klauzál utcai, elkeskenyedő, közterületi szakán. Baraczká Katalin terve azonban csak elvi engedélyezést kapott, mivel az „végleges felszíni állapotot tükröz”, vagyis majd csak a mélygarázs megépítése

után valósulhat meg, vagy esetleg akkor, ha a beruházó úgy dönt, belátható időn belül nem építi meg. Ideiglenes állapotot tartalmazó engedélyezési tervet kellett tehát készíteni, ami egyebek mellett azt jelentette, hogy szilárd burkolat csak a legszükségesebb/kötelező járdaszakaszokra tervezhető, a felszín alatt beépíthető részekre nem kerülhetnek közművezetékek, továbbá gondolni kell a növények esetleges áthelyezésére. Ezután többszöri módosítást követően, egy jelentősen leegyszerűsített engedélyezési terv született, (2003. március) majd nyomában kijött az építési engedély (2003. október), ami egy ideiglenes park (!) kialakításáról rendelkezett. A legelső terv alaprajzi rendszere mindvégig megmaradt, vagyis a köztér kiemelt zöldfelületét egy tűzoltóút, illetve egy párhuzamos sétány tagolja, csak a növényanyag, köztéri elemek (utcabútorok, kutak) száma lett egyre szerényebb.

Érdekes, hogy a hivatal, miközben már a legelső terv esetében a zöldterületek kiemelését írta elő, számolva a mélygarázsépítés tervével (növényátthelyezések stb.), a határozott ideiglenes jelleggel csupán az első terv visszautasítása idején áll elő, de mindezen túl még az ideiglenesség sem feltétlenül magyarázat a növényanyag/köztéri elemek roppant radikális csökkentésére. De arra végképp nincs magyarázat, ami létrejött, mert annak az alaprajzi rendszeren kívül

csak nyomokban van köze ahhoz, ami az engedélyezési terven látható, így igazán megkérdőjelezhető a Zöldkalauz internetes oldal térhez kapcsolódó jegyzete, miszerint „a teret Baraczká Katalin tervezte”. A sétányokat olcsó murva borítja, a Wesselényi utcai szakaszon kiemelésben fasor és gyepterítés, mögötte, a sétány átellenes oldalán fagyalsövénycsoportok, egy helyütt, a rozsdálló talapzatú Kéthly-szobor közelében fekvőtűja árválkodik a gyepterítés közepén, távolabb, az irodaház felőli járdaszakaszon dézsákban száradó/kiszáradt örökzöldek. A Wesselényi-Klauzál sarkán, ahová eredetileg a tér névadójának szobrát, valamint üde cserjecsoportokat terveztek, koszos kutyafuttató található, avagy a „hat-száz négyzetméter semmirevaló kutya WC [ami] még tréfának se jó.” (Martinkó József: Ki állítja meg Arturo Uit? ÉS/2004. február 23.). Mindezt fokozandó: 2010-ben a dohányzási tilalom, no meg talán a telhetetlen kutyák miatt a parkot gondosan bekerítették. Kivitelezésről, átszabásokról Baraczká Katalin tervezővel senki sem egyeztetett, nem csodálkozom, hogy nem szívesen gondol vissza erre a történetre. A végeredmény a Budapesti Világörökségi terület védőzónájába sorolt (2002) régi pesti zsidónegyedben kialakított olcsó, parknak csak jóindulattal nevezhető placc. Persze csak ideiglenes, de a mélygarázsra még várni kell.